

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

Auteur

TER BESLISSING

Datum

27 juni 2023

Kenmerk

DGBI / 33401639

nota

Kamerbrief Voortgang Strategische agenda voor
het ondernemingsklimaat in Nederland

Kopie aan

Bijlage(n)

2

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

In oktober vorig jaar heeft u de Kamer uw Strategische agenda voor het ondernemingsklimaat in Nederland¹ (hierna: de strategische agenda) toegestuurd en daarbij aangegeven dat u in het tweede kwartaal van 2023 met een toelichting zou komen op de voortgang van de uitwerking van deze agenda.

Advies

U wordt geadviseerd:

- In te stemmen met het versturen van bijgaande Kamerbrief en het onderzoeksrapport van Buck Consultants International (BCI) aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

- Met de Strategische agenda voor het ondernemingsklimaat in Nederland zal het kabinet werken aan een blijvend sterk ondernemingsklimaat in den brede met goede randvoorwaarden voor alle bedrijven en met een focus op bedrijfsactiviteiten die cruciaal zijn voor de transities en de weerbaarheid van de economie.
- Met deze brief informeert u de Kamer over de voortgang van de uitwerking van uw agenda.
  - U informeert de Kamer over uw nieuwe Monitor Ondernemingsklimaat, waarmee u tevens enkele toezeggingen adresseert.
  - U biedt de Kamer het rapport aan van een recent onderzoek door BCI naar de motieven van bedrijven om bedrijfsonderdelen te verplaatsen dan wel geheel uit Nederland te vertrekken. Dit onderzoek is uitgezet naar aanleiding van een motie Van Haga².

¹ Kamerstuk 32637, nr. 313: Strategische agenda voor het ondernemingsklimaat in Nederland

² Kamerstuk 35925 XIII, nr. 61: Motie van het lid Van Haga

- Tot slot informeert u de Kamer over hoe u in het aankomende jaar zal communiceren over de overige activiteiten in het kader van uw strategische agenda, zoals de Impacttoets en de organisatie van themabijeenkomsten met ondernemers.
- Op korte termijn wordt u in een separate nota (verder) geïnformeerd over enkele onderdelen van de uitwerking en uitvoering van de strategische agenda, waaronder de Impacttoets.

Toelichting

Monitor Ondernemingsklimaat

- U heeft in het debat over het vestigingsklimaat van 16 feb. jl. aan de ChristenUnie (CU) toegezegd om:
  - De Kamer in het voorjaar te informeren over de vormgeving en componenten van de monitor; met deze brief komt u uw toezegging na.
  - De Kamer in november de monitor toe te sturen. U geeft aan dat dat niet haalbaar is vanwege het feit dat u de uitkomsten eerst zal verwerken in een dashboard die u op een openbare website zal publiceren. U verwacht het dashboard, nadat de vormgeving is afgerond, begin 2024 op te leveren. U zal de Kamer hier begin 2024 over informeren.
- De CU heeft u gevraagd om inzicht te geven in de vormgeving en componenten van de monitor. Achtergrond van het verzoek van de CU is de wens tot meer inzicht in de maatschappelijke bijdrage van bedrijven aan de brede welvaart. De CU heeft aangegeven dat als de monitor onvoldoende inzicht biedt in de maatschappelijke bijdrage van bedrijven en de bijdrage aan brede welvaart, de partij zal overwegen om haar in het debat aangehouden motie om de bijdragen van bedrijven aan brede welvaart als component in de Monitor Ondernemingsklimaat op te nemen, alsnog in te dienen.
- In uw brief geeft u daarom, naast uw toelichting op de vormgeving en componenten van de monitor, ook een toelichting over de wenselijkheid van het opnemen van de maatschappelijke bijdrage als component van de monitor. In het kort:
  - U bent van mening dat de Monitor Ondernemingsklimaat niet de meest aangewezen plaats is om de maatschappelijke bijdrage van bedrijven en de bijdrage aan brede welvaart en Sustainable Development Goals (SDG's) inzichtelijk te maken. De Monitor Ondernemingsklimaat is namelijk gericht op het monitoren van randvoorwaarden voor ondernemers met als doel het versterken van het ondernemingsklimaat. Daarnaast is de bijdrage van bedrijven aan brede welvaart niet eenduidig meetbaar en moet het worden gezien in een context van een samenspel tussen bedrijven, burgers én overheid. De methodiek van de monitor is niet toepasbaar om deze problematiek weg te nemen.
- U geeft tevens aan dat de Monitor Brede Welvaart en de Sustainable Development Goals van het CBS al inzicht geeft in de brede welvaart in Nederland als geheel en dat u aan het bezien bent of meer inzicht kan worden verkregen in de wijze waarop bedrijven in maatschappelijke zin bijdragen aan de brede welvaart.

Rapport vertrek bedrijven

Kenmerk
DGBI / 33401639

- Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk externe partij: BCI.
- In de brief geeft u op hoofdlijnen de uitkomsten weer:
  - De kwaliteit van het ondernemingsklimaat is niet doorslaggevend voor vertrekkende bedrijven.
  - Er zijn zorgen over de groeimogelijkheden in Nederland. Veelgenoemde factoren in deze context zijn: beperkte beschikbaarheid van personeel, lange realisatietermijnen van nieuwe investeringen en tekorten in termen van elektrische netwerkcapaciteit.
- Uw appreciatie:
  - De onderzoeksresultaten van BCI zijn over het algemeen in lijn met eerder onderzoek en uw eigen bevindingen over het vestigings- en ondernemingsklimaat.
  - De aanbevelingen in het rapport neemt u ter harte en sluiten in grote mate aan bij huidig beleid.

Informeren kamer over overige acties Strategische agenda en vervolgbrieven

- U geeft aan waar u op dit moment aan werkt: de uitwerking van de aangekondigde Impacttoets en de organisatie van themabijeenkomsten met ondernemers (in het najaar van 2023).
- U stuurt in het najaar van 2023 een algehele voortgangsrapportage van de strategische agenda, waarin u onder meer een overzicht verstrekt van de voortgang van de ondernomen acties ten aanzien van de bepalende factoren uit uw strategische agenda: personeel en talent, financiering, fiscaliteit, ruimte voor bedrijven infrastructuur, regeldruk, innovatie en digitalisering, ecosysteem start-/scale-ups, interne markt EU en dienstverlening mkb.
- U benoemt uw actieve, centrale en coördinerende rol t.a.v. het vernieuwen van het ondernemingsklimaat mede om aan te geven dat u invulling geeft aan de motie Van Strien³.

---

³ Kamerstuk 35925 XIII, nr. 92: Motie van het lid Van Strien